

Gjødselplan – hvor og hva finner vi i lovverket?

Forskrift om gjødselplanlegging (Lovdata)

§ 1. Formål

Gjødslingsplanlegging har som formål å gi grunnlag for kvalitetsmessig god avling, **begrense avrenning til vassdrag og tap til luft av næringsstoffer fra jordbruksarealer**. Gjødslingsplanlegging skal sikre en ressursmessig riktig utnytting av næringsstoffer i jordsmonnet og fra mineralgjødsel, husdyrgjødsel, slam og annen organisk og uorganisk gjødsel.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder **alle foretak som disponerer jordbruksareal med planteproduksjon og som har rett til produksjonstilskudd** etter § 3, § 4 og § 5 i forskrift av 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket.

§ 3. Gjødslingsplan

1. Det skal **utarbeides gjødslingsplan før hver vekstsesong**. Foretak som disponerer husdyrgjødsel fra mer enn 5 gjødseldyrenheter skal ha en årlig gjødslingsplan. For foretak som har en enkel driftsform, liten variasjon i arealbruken eller ekstensiv driftsform, slik at gjødslingsbehovet varierer svært lite for de enkelte skiftene fra år til år, kan gjødslingsplanen være i inntil 5 år når dette godkjennes av kommunen.

GDE – kalkulator for 2018 kan du finne hos Fylkesmannen i Rogaland. Gjør et nettsøk ! (vedlagt i e-postforsendelsen)

2. **Gjødslingsplanen skal omfatte alt jordbruksareal som foretaket disponerer**, jf. forskrift av 22. mars 2002 nr. 283 om produksjonstilskudd i jordbruket.

Å disponere arealet innebærer at foretaket må utføre eller administrere oppgaver som jordarbeiding, gjødsling, såing, plantevern, gjerdning, høsting/ beiting og annen skjøtsel av arealet, samt salg av planteprodukter eller foredling av planteprodukter gjennom husdyr.

3. **Representative jordprøver skal i hovedsak tas hvert 4. – 8. år**, og det skal minimum rekvireres analyser for **pH, fosfor, kalium, glødetap eller gis skjønnsmessig vurdering av moldinnhold**.

Jordprøvene skal analyseres ved et laboratorium som deltar i og har bestått ringtest for jordanalyser. For jordleie skal det foreligge jordprøver senest 2. året i leieavtalen, ev. 2. året på rad med ett års leiekontrakt.

Kommunen har fortsatt jordprøve – esker, skjema for bestilling av prøver, kartong til å sende inn i, og av og til jordbor. Se vedlagte jordprøvebestillingsskjema med veiledning til å ta jordprøver (vedlegg 1)

4. **Foretak med husdyr, eller foretak som får tilført husdyrgjødsel, slam eller annen organisk gjødsel**, skal beregne forsvarlig mengde forbruk av dette for kommende vekstsesong. I gjødslingsplanen skal denne mengden fordeles på jordbruksarealet i henhold til foretakets spredeareal og slamplan.

Kommunen skal ha varsel om du skal disponere slam eller lignende produkter på jorda di.

5. **Gjødslingsplanen skal inneholde en kartslette, med oppgitt målestokk, som tydelig viser skifteinndelingen**. Kartet skal være oppdatert med riktig arealtall, se gårdskart:

<https://gardskart.nibio.no/search>

Planen skal settes opp skiftevis, og følgende opplysninger skal oppgis for hvert enkelt skifte:

- a) Jordbruksareal i dekar
- b) Jordart og jordanalyser for pH, fosfor, kalium og moldinnhold
- c) For - grøde
- d) Årets vekst
- e) Forventa avlingsnivå pr. dekar
- f) Årets gjødslingsbehov for nitrogen, fosfor og kalium pr. dekar

g) Husdyrgjødsel, slam og annen organisk gjødsel

1. Type

2. Mengde pr. dekar og antatt spredetidspunkt.

h) Mineralgjødsel

1. Type

2. Mengde pr. dekar og antatt spredetidspunkt.

6. Gjødslingsbehovet skal avpasses etter følgende kriterier:

- a) Jordprøveresultater for fosfor, kalium og moldinnhold
- b) Vekst og gjødslingsnormer for distriktet
- c) Avlingsnivå ut i fra egne dokumenter eller anslåtte erfaringer for hvert enkelt skifte
- d) For - grøde.

7. Dersom vekstforholda avviker fra de forutsetningene som var når gjødslingsplanen ble laget, skal gjødslingsplanen justeres i samsvar med behovet.

Øvrige krav til lagring og spredning av husdyrgjødsel i Forskrift om gjødselvarer m.v av organisk opphav,
Del tre, kapittel seks og sju:

Kapittel seks; KRAV TIL LAGRING

- Det stilles spesielle krav til lagring av silopressaft og husdyrgjødsel.

Kapittel sju; KRAV TIL BRUK

- Husdyrgjødsel skal inngå i gjødselplan
- Regler om spredetidspunkt (15. februar til 1 november) med og uten nedmolding
- Krav til spredeareal, GDE, nedmoldingstidspunkt,
- Spesielle krav til spredning av produkter med SLAM.

Fra Veileder til søknad om produksjonstilskudd m.m.

5.11. EGENERKLÆRINGER

Frukt, bær, grønt og potet
Avløsning ved ferie og fritid
Vedlegg
Egenerklæringer
Oppsummering og send

5.11.1. Gjødslingsplan

I søknaden skal du svare på om du har gjødslingsplan som oppfyller kravene i forskriften. Forskrift om gjødslingsplanlegging gjelder alle foretak som disponerer jordbruksareal med planteproduksjon og som har rett til produksjonstilskudd. Gjødslingsplanen skal omfatte alt jordbruksareal som foretaket disponerer. Dersom gjødslingsplanen er mangelfull skal du svare «Nei» på om du har gjødslingsplan, og kommentere dette under «Utfyllende informasjon til søknaden» i seksjonen «Oppsummering og send». En gjødslingsplan er mangelfull hvis den for eksempel ikke omfatter alle krav i forskrift om gjødslingsplanlegging eller hvis ikke gjødslingsplanen omfatter alt jordbruksarealet foretaket disponerer. [Les mer om forskrift om gjødslingsplanlegging på Landbruksdirektoratets nettsider.](#)

Foretaket ditt kan kun være unntatt krav om gjødslingsplan hvis du ikke har jordbruksareal med planteproduksjon (for eksempel dersom du kun har honningproduksjon), eller du har fått dispensasjon fra forskrift om gjødslingsplanlegging. Foretak som ikke har jordbruksareal må likevel disponere gjødsla på forsvarlig måte, og kunne dokumentere dette. Foretak med dispensasjon må forsikre seg om at dispensasjonen er gyldig, dvs. at den ikke er utløpt og at vilkårene er oppfylt.

Hvis du mangler gjødslingsplan, men ikke er unntatt kravet, skal du krysse «Nei» under spørsmålet om foretaket er unntatt krav om gjødslingsplan. Foretak som ikke har gjødslingsplan og ikke er unntatt kravet om gjødslingsplan, vil få tilskuddet avkortet (reduisert).

5.11.2. Journal over plantevernmidler som blir brukt

I søknadsskjemaet skal du svare på om du har journal over plantevernmidler som ble brukt i vekstsesongen. Hvis du ikke har det, blir du spurt om du har brukt plantevernmidler. Alle foretak som bruker plantevernmidler må ha journal over plantevernmidler som brukes.

Journalen skal inneholde opplysninger om:

- navn på plantevernmidlet
- tidspunkt for behandling
- dosen som ble brukt
- området og veksten som plantevernmidlet ble brukt på.

Hvis det har blitt brukt plantevernmidler og foretaket ikke har slik journal eller journalen er mangelfull, vil tilskuddet avkortes (redueres). Dette gjelder også hvis foretaket ikke kan legge fram slike journaler for de tre siste årene.

I [forskrift om plantevernmidler](#) stilles det krav som går utover kravet til journal over plantevernmidler i produksjonstilskuddforskriften. Plantevernmidelforskriften krever blant annet at alle som benytter plantevernmidler skal ha journal om beskyttelse av vannmiljø og journal om integrert plantevern. Dette er ikke et krav i produksjonstilskuddforskriften, men dersom Mattilsynet har fattet vedtak om at de øvrige kravene i forskrift om plantevernmidler ikke er oppfylt, kan det bli foretatt en avkorting i tilskuddet på grunn av brudd på annet regelverk, se [kapittel 4.2](#). Dersom du søker regionale miljøtilskudd, kreves det at kravene i plantevernmidelforskriften er oppfylt.

Veilederen forklarer hva som skjer hvis du krysser av riktig i søknad om produksjonstilskudd - skjemaet.

Avkortingsbeløp for å krysse: NEI, jeg har ikke gjødselplan, og Nei, jeg har ikke fritak er på 20 % av tilskuddet til jordbruksarealer.

Avkortingsbeløp for å krysse NEI, jeg har ikke plantejournal, men JA jeg har sprøytet er på 20 % av tilskuddet til jordbruksarealet.

Hvis kommunen plukker ut din søknad til kontroll, enten det gjelder Produksjonstilskudd (PT) eller regionalt miljøtilskudd (RMP), og finner ut at du ikke har gyldig gjødselplan, men har krysset av for at du har dette skal kommunen gjøre følgende:

- **Avkorte PT- tilskuddet.** Avkortingen varierer skjønnsmessig i kronebeløp, ettersom hvor store mangler det er i gjødselplanen. **Inntil 20 % skal avkortes ved mangler i gjødselplan/journal over plantevernmidler.**

- Der foretaket ikke har gjødslingsplan/journal over plantevernmidler, er normen at **det totale tilskuddet til jordbruksareal (areal- pluss kulturlandskapstilskudd) avkortes med 20 prosent.** Der foretaket mangler både gjødslingsplan og journal over plantevernmidler, er normen at det avkortes 40 prosent.

Regionalt miljøtilskudd: Følgende retningslinjer gjelder ved årets (2018) søknadsomgang:

- Det er **Mattilsynet som må fatte vedtak om manglende eller mangelfull plantevernjournal**, og først når et slikt vedtak foreligger kan kommunen **avkorte** tilskuddet.
- Både mht. manglende eller mangelfull plantevernjournal og gjødslingsplan er det avkorting som skal praktiseres.
- Forskriftens § 16 sier at tilskuddet kan avkortes eller bortfalle helt dersom foretaket ikke oppfyller, eller bare delvis oppfyller kravene. Siden miljøtilskuddsordningen har et tydelig miljøformål, bør reaksjon på manglende oppfyllelse av miljøkravene være strengere enn for produksjonstilskudd.
- **Det skal avkortes 100 % av tilskuddet dersom gjødslingsplan mangler helt eller inntil 50 % for mangelfull gjødslingsplan. For plantevernjournal skal det kun gjøres avkorting etter at vedtak av Mattilsynet foreligger, og da 100 % for manglende og inntil 25 % for mangelfull plantevernjournal (jf. rundskriv 2018-17).**

ABSOLUTE KRAV SOM STILLES FOR Å MOTTA PT- OG RMP TILSKUDD

Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, § 4 Tilskudd til jordbruksareal:

Dersom du bryter med disse kravene mottar du ikke areal- og kulturlandskapstilskudd i søknad om PT. Brudd på miljøkravene er også grunn til å avkorte miljøtilskudd med inntil 100 %

Miljøkravene er absolutte vilkår for å være berettiget areal- og kulturlandskapstilskudd i søknad om produksjonstilskudd.

Formålet med miljøkravene er å bidra til en mer miljøvennlig jordbruksproduksjon ved å ivareta miljøverdier i landbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket.

Inngrep som forringer kulturlandskapet

I begrepet «forringer kulturlandskapet» ligger tiltak som griper inn i og forandrer det særegne jordbrukslandskapet. Med kulturlandskapet menes både landskapsbildet, mangfoldet i naturen og kulturhistoriske verdier.

Eksempler på inngrep kan være:

- ☒ oppdyrking av skogbryn, kantsoner og andre restarealer mot innmark,
- ☒ fjerning av åkerholmer, steingjerder og gamle rydningsrøyser,
- ☒ oppdyrking eller fjerning av ferdsselsårer,
- ☒ tiltak i utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven som ikke er i tråd med godkjent tiltaksplan,

Vegetasjonssone mot vassdrag

I områder med åkerdrift og årlig jordarbeiding er det nødvendig å begrense jord- og næringsstofftap til vassdragene. Krav om kantsoner til vassdrag er også berørt i annet regelverk. Derfor er det oppstilt et absolutt vilkår om at **foretak med jordbruksarealer mot vassdrag skal ha en vegetasjonssone på minst to meter, og at denne sonen skal være tilstrekkelig bred til å motvirke avrenning, for at foretaket skal være berettiget areal- og kulturlandskapstilskudd.**

Kravet om vegetasjonssone hindrer ikke at vegetasjonbeltet kan høstes eller beites, men det skal ikke forekomme jordarbeiding i sonen. I tillegg skal ikke vegetasjonssonen sprøytes, jf. plantevernmidelforskriften § 18, med mindre dette er et ledd i skjøtselen av sonen, og er godkjent av Mattilsynet.